

สรุปย่อการบรรยาย

“LocHal: Transformation from a Lending to a Social Library”

โดย พีเทอเนล ไจ้เซน (Pieter Thijssen)

ผู้จัดการฝ่ายนวัตกรรม ห้องสมุดลอกฮาล เมืองทิลเบอร์ก ประเทศเนเธอร์แลนด์

ห้องสมุดลอกฮาล ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมของเมืองทิลเบอร์ก ในอดีตผู้ที่จะเข้าไปในเขตนี้มีเพียงคนงานเท่านั้น แต่ในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 เทศบาลได้ตัดสินใจเปลี่ยนเขตอุตสาหกรรมให้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะ ห้องสมุดแห่งนี้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตลอด 10-15 ปีที่ผ่านมา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เชื่อมโยงผู้คนในสังคมท้องถิ่น และส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

เมื่อแรกเริ่มที่มีการก่อตั้งห้องสมุด เกิดแนวคิดที่จะสร้าง “ห้องสมุดเพื่อสังคม” โดยมุ่งเน้นบทบาทไปที่การเชื่อมโยงผู้คนและการเข้าถึงปัญหาต่างๆ ในสังคม การก่อตั้งห้องสมุดได้หยุดชะงักชั่วคราวเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจ แต่วิกฤตินี้ก็ทำให้อาคารเก่าที่สวยงามไม่ถูกทุบทำลายทิ้ง อีกทั้งยังได้รับการอนุรักษ์ให้เป็นมรดกทางอุตสาหกรรมของเมืองทิลเบอร์ก

การออกแบบและก่อสร้างห้องสมุด

อาคารเก่าก่อสร้างขึ้นเมื่อปี 2475 (ค.ศ.1932) มีขนาด 90 x 60 เมตร หรือประมาณ 1 สนามฟุตบอล และมีความสูง 18 เมตร การสรรหาบริษัทสถาปนิกเพื่อออกแบบห้องสมุดเริ่มต้นในปี 2558 (ค.ศ.2015) โดยมีบริษัท 4 แห่งร่วมออกแบบ ได้แก่

- “Civic Architect” รับผิดชอบการออกแบบภาพรวมของอาคาร
- “Braaksma en Roos” ให้คำปรึกษาด้านมรดกอุตสาหกรรม
- “Inside Outside” รับผิดชอบการออกแบบและผลิตสิ่งทอ
- “Mecanoo” รับผิดชอบการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของห้องสมุดก็คือม่าน ซึ่งผลิตโดย “ห้องสมุดสิ่งทอ” เมืองทิลเบอร์กมีประวัติศาสตร์ยาวนานในอุตสาหกรรมด้านนี้ ม่านมีขนาดใหญ่มากจนไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ด้วยรถยนต์ รถไฟ หรือพาหนะใดๆ แต่ต้องประกอบขึ้นที่ห้องสมุด ลอกฮาลเป็นพื้นที่เปิดโล่งขนาดใหญ่มาก ซึ่งภายในแทบจะไม่มีผนัง แต่ผ้าม่านขนาดมหึมาถูกนำมาใช้เพื่อแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ เช่น พื้นที่ประชุมหรือบรรยาย

การออกแบบลอกฮาลเน้นความยืดหยุ่นและใช้งานพื้นที่ได้หลากหลายเท่าที่จะทำได้ โต๊ะขนาดใหญ่ที่ผู้คนใช้ทวหนังสือ อ่านหนังสือ หรือพบปะกัน สามารถปรับให้เป็นเวทีสำหรับการแสดง โต๊ะไม้ติดโครงล้อรถไฟ

สามารถขยับไปมาได้ตามราง ส่วนบันไดขนาดใหญ่เป็นที่ที่ผู้คนนิยมมานั่งคุยและทำงาน สามารถใช้เป็นอัมจันทร์เวลามีการแสดงได้ด้วย

การบริหารจัดการห้องสมุด

ในฐานะห้องสมุด หนังสือยังคงเป็นสิ่งสำคัญ ที่มีหนังสือประมาณ 160,000 รายการ และซื้อใหม่เพิ่มปีละประมาณ 10% โดยงบประมาณส่วนใหญ่มาจากเทศบาล ชั้นหนังสือถูกจัดวางให้น่าหยิบไปอ่าน และสนับสนุนให้เกิดการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ

การเปลี่ยนแปลงห้องสมุดเพื่อให้ยั่งยืนสำหรับอนาคตเกิดจากการลองผิดลองถูก และทำสิ่งที่เรียกว่า “เคนนิส เมคเคอร์รี่” (KennisMakerij) คำนี้เป็นภาษาดัตช์ หมายถึงสถานที่ที่ผู้คนสามารถเรียนรู้ หาความรู้ รวมทั้งนัดพบกัน ลอคฮาลได้จ้างพนักงานเพิ่มจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ได้มีภูมิหลังด้านห้องสมุด แต่มีการศึกษาหลากหลาย เข้าใจบริบทต่างๆ ในท้องถิ่น และมีเครือข่ายที่ดีมาก พวกเขามีส่วนช่วยทำให้ภาพของ “ห้องสมุดแห่งอนาคต” มีความชัดเจนขึ้น

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น “FuckUp Nights” ซึ่งให้ผู้ใช้บริการได้ร่วมแบ่งปันเรื่องราวความล้มเหลวและบทเรียน เพื่อผู้อื่นได้เรียนรู้จากความผิดพลาด กิจกรรม “Girls Dreaming” ซึ่งให้แรงบันดาลใจแก่เด็กผู้หญิงว่าพวกเขาสามารถเป็นอะไรก็ได้ที่พวกเขาต้องการ ขอเพียงมีความพยายาม ด้วยการแนะนำตัวอย่างผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในสังคม กิจกรรม “ParaBIEBop” ซึ่งผสมผสานดนตรีเข้ากับการพูด กิจกรรม “Hackathons” และ “Geek Gathering” เพื่อให้คนที่คลั่งไคล้อะไรเหมือนกันได้ช่วยเหลือกัน มีการเชิญศิลปิน 5-6 คนจากทั่วโลกมาแลกเปลี่ยนมุมมองและให้ความรู้ใหม่ๆ เป็นต้น

ลอคฮาลเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันออกไอเดียว่า “คุณต้องการอะไร คุณคาดหวังอะไรจากห้องสมุดในอนาคต” รวมถึง “ชอบหรือไม่ชอบอะไรในห้องสมุด”

นอกจากนี้ ห้องสมุดยังยึดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ตามแนวทางของสหประชาชาติ มีโครงการเฝ้าสังเกตการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปัจจุบัน โดยจัดเวิร์กช็อปสร้างระบบเซนเซอร์ให้ผู้คนนำไปวางไว้ในสวนที่บ้าน จากนั้นห้องสมุดจะรวบรวมข้อมูลจากเซนเซอร์ ซึ่งสามารถเรียกดูได้จากหน้าจอใน “ห้องแล็บแห่งอนาคต” เพื่อนำผลที่ได้มาจัดประชุมหารือกับท้องถิ่นว่าแต่ละฝ่ายจะทำอะไรได้บ้างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ในลอคฮาลมีห้องทดลอง 6 ห้อง แต่ละห้องมีธีมพิเศษเฉพาะด้านต่างๆ ที่คิดสรรแล้วที่มีความสอดคล้องกับชุมชน และเมื่อเวลาผ่านไป หากธีมไหนไม่เหมาะกับคนทิลเบิร์กอีกต่อไป ก็สามารถเปลี่ยนไปเป็นห้องทดลองธีมอื่นได้ ได้แก่

WordLab พื้นที่สำหรับภาษา การพูด วรรณกรรม การเขียนเชิงสร้างสรรค์

TimeLab พื้นที่เรียนรู้เรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบันเพื่อออกแบบอนาคต

FoodLab พื้นที่เรียนรู้เรื่องการกินดื่มที่ดีที่สุดต่อสุขภาพและให้ความสำคัญกับการบริโภคผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

DigiLab พื้นที่เรียนรู้ด้านดิจิทัล

GameLab พื้นที่สนับสนุนให้ผู้คนคิดสร้างสรรค์เกมและทำงานร่วมกัน

FutureLab สำหรับคุยกับชาวเมืองเรื่องอนาคตของพวกเขา

5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- 1) สถานที่ที่สวยงาม ซึ่งสิ่งเก่าและใหม่สามารถหลอมรวมเข้าด้วยกัน ที่นี่ได้ชื่อว่าเป็น “ห้องนั่งเล่นของเมือง”
- 2) ผู้คน พนักงานและผู้ให้บริการร่วมกันสร้างสรรค์ห้องสมุดตลอดกาล และทุกคนพร้อมเปิดรับโอกาสใหม่ๆ อยู่เสมอ
- 3) พันธมิตร การดำเนินงานของห้องสมุดอาศัยความร่วมมือของเครือข่ายที่เข้มแข็ง
- 4) การจัดกิจกรรม ซึ่งมีความหลากหลายจากการทำงานร่วมกับองค์กรต่างๆ
- 5) กระบวนการทำงานที่ดี การเรียนรู้จากการลงมือทำ และมุ่งผลลัพธ์ความสำเร็จ

รางวัลที่ได้รับ

- รางวัล “Europa Nostra Award” ซึ่งเป็นรางวัลเกี่ยวกับมรดกของชาวยุโรป
- รางวัล “อาคารดีเด่นประจำปีของโลก” ปี 2562
- 1 ใน 4 ห้องสมุดที่ได้รับการเสนอชื่อให้เป็น “ห้องสมุดที่ดีที่สุดในโลก” ในปี 2562

